

OSUD,
SLOBODA
A DUŠA

Aký je zmysel života?

OSHO

ŽIVOTNÉ PRAVDY

OSUD,
SLOBODA
A DUŠA

OSHO

Aký je zmysel života?

EZOTERIKA • POZNANIE • DUCHOVNÝ ROZVOJ

DESTINY, FREEDOM AND THE SOUL

Copyright © 2010 OSHO International Foundation, Switzerland. www.osho.com/copyrights.

Slovak edition © 2013 by Eastone Group, a.s. All rights reserved.

Original title: *DESTINY, FREEDOM AND THE SOUL*, by Osho.

OSHO je registrovanou značkou Osho International Foundation, www.osho.com/trademarks.

Materiál v tejto knihe je výberom z viacerých Oshových prednášok pred živým publikom. Všetky Oshove prednášky boli v úplnej podobe publikované knižne a sú tiež k dispozícii ako audionahrávky. Originálne audionahrávky a kompletný textový archív je prístupný online v OSHO Library, www.osho.com.

Z anglického originálu *Osho – Destiny, Freedom and the Soul* preložila Dana Freyerová.

V roku 2014 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.

www.eastonebooks.com

Translation © 2013 Mgr. Dana Freyerová

Jazyková korektúra: Mgr. Peter Krajčír

Layout: Studio Eastone

Tlač: Kasico a. s.

Všetky práva vyhradené. Okrem použitia ukážok na účely recenzie a kritiky žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukována ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-8109-237-4

OBSAH

<i>Úvod</i>	VII
1. Tajomstvo otázky „Kto som?“	1
2. Hľadanie zmyslu života	23
3. Ja, nie ja a reinkarnácia	53
4. Osud, predurčenosť a karma	85
5. Hľadanie slobody	107
<i>Doslov</i>	136
<i>Viac informácií</i>	139
<i>O autorovi</i>	140
<i>O meditačnom stredisku</i>	142

ÚVOD

Človek je otáznik, nie otázka, ale otáznik. Otázka sa dá vyriešiť intelektuálne, ale otáznik je možné vyriešiť iba existenciálne. Nejde o hľadanie odpovedí na otázky, ale o hľadanie odpovede na naše bytie.

Je otáznikom, pretože otázky sa týkajú tých druhých. Otáznikom sme my sami. Človek hľadá sám seba. Vie, že *je*, no zároveň nevie, *kto* je. Pri narodení sa v každom človeku zrodí aj túžba po hľadaní. Túto túžbu môžeme potláčať, môžeme ju odmietaa alebo zamieňať za túžby iného druhu, ale nedokážeme ju zničiť. Neexistuje spôsob, ako ju zničiť, pretože je základom ľudskej podstaty. A je prirodzené, že vedomie to chce poznať.

Pátranie je súčasťou našej podstaty a pokým nedostaneme odpovede, budeme pátrať ďalej. Samozrejme, existuje 999 ciest, ktoré vedú nesprávnym smerom a správna je iba jedna. Naše pátranie je plné rizík. Nie je to jednoduché. Naopak, je to veľmi zložitá a iba málokto dôjde úspešne k svojmu cieľu. No kým do cieľa neprídete, budete sa zmietať v agónii a zmätku. Budete zotrúvať v plači. Nebudete poznať radosť. Ak nepoznáte sami seba, ako môžete byť veselí? Nič pre vás nebude požehnaním. Ak nepoznate seba, nespoznate požehnanie.

Budete počúvať slová ako „spokojnosť“, „blaženosť“, ale sú to iba slová. Ich skutočný význam bude pre vás skrytý. Ten im môžu dať iba vaše skúsenosti. Inak sú to iba prázdne slová, ktoré okolo vás vytvárajú akýsi nepokoj, ale nič nevyjadujú.

Pátranie je ľudskou podstatou. No ako nájsť tú správnu cestu, keď mnohé vedú nesprávnym smerom?

Carlyle* povedal: „Zdrojom nešťastia človeka je jeho veľkosť. Je v ňom niečo nekonečné, preto nemôže byť spokojný, ak je obklopený iba tým, čo je konečné.“

Je v nás niečo vyššie, niečo väčšie, niečo, čo presahuje všetko konečné. Vidíte to vo vlastnom živote. Môžete zarobiť peniaze, získať moc, ale vždy, keď uspejete, zistíte, že ste vlastne zlyhali. Úspech vás zároveň upozorní na neúspech. Máte peniaze, ale ste stále nespokojní, dokonca ešte viac ako predtým. Máte moc, ale stále ste rovnako bezmocní. Nič nezvýrazní vedomie bezmocnosti tak ako moc. Nič tak neodkryje vnútornú chudobu ako bohatstvo, pretože v tej chvíli vidno jasný kontrast. Zvonka vidíte boháča, ale vo vnútri je žobrákom, ktorý stále túži, dychtivo sa pýta a hľadá.

Z jednej strany to vyzerá ako nešťastie – ľudské nešťastie. Z druhej strany je to veľkosť človeka. Carlyle má pravdu, keď vraví, že zdrojom nešťastia človeka je jeho veľkosť. Čo vlastne je tá ľudská veľkosť? Je to schopnosť prekonávať sa, ísť stále ďalej, vnímať život ako rebrík, vyskočiť zo samého seba. Pokým sa tak nestane, žijete vo vyprahnutej zemi, v ktorej nič nekvitne. Môžete vynaložiť akékoľvek úsilie, ale púšť bude vyzeráť vždy ako púšť, nikde nenájdete žiaden kvet.

Tie kvety začnú kvitnúť, až keď sa začnete približovať k pravde. O to vlastne ide. Človek zatúži stať sa Bohom. Chce sa stať pravdou. Chcete to cítiť? Chcete cítiť, že ste pravda? Nič iné vás nedokáže uspokojiť.

* Thomas Carlyle (1795 – 1881) bol škótsky filozof, majster satiry a historik. (pozn. prekl.)

PRVÁ KAPITOLA

TAJOMSTVO OTÁZKY „KTO SOM?“

Kto som? Túto otázku si musíte položiť v najhlbšom centre svojho bytia. Musí vo vás rezonovať, vibrovať, pulzovať vám v krvi, v bunkách. Musí sa stať otáznikom vo vašej duši.

Keď sa vaša myseľ utíši, pochopíte to. Odpoveď nebude vyjadriteľná slovami, nebudete schopní zapísať si ju do zápisníka. Nebudete schopní niekomu povedať: „Toto je odpoveď.“ Hneď ako ju vyslovíte, už to nebude ona. Ak ju napíšete do zápisníka, už to nebude ona.

Keď sa skutočná odpoveď objaví, bude taká existenciálna, že bude nevyjadriteľná.

Ja sám som otázka. Nevieť, kto som.

Čo mám robiť. Kam mám ísť.

Držte sa tejto otázky. Nerobte nič, nikam nechodte a nezačnite veriť akýmkoľvek odpovediam. Len zostaňte pri svojej otázke. Jednou z najťažších vecí je zotrvať pri nej a nehľadať odpoveď. Myseľ je veľmi šikovná a môže vám

ponúknuť falošnú odpoveď. Môže vás začať utešovať, môže vám ponúknuť niečo, na čom začnete lipnúť, no výsledkom toho bude, že vaša otázka nebude vyriešená, iba potlačená. Uveríte tejto odpovedi, ale otázka zostane niekde v hĺbke vášho vedomia ako otvorená rana. Vyliečenie sa neudeje.

Netvrdím, že ak zostanete pri svojej otázke, dostanete na ňu odpoveď. Na túto otázku vlastne nikdy nikto odpoveď nedostal. No ak pri otázke zotrváte, postupne sa stratí. Nie však preto, že ste dostali odpoveď, pretože odpoveď neexistuje. Odpoveď nemôže existovať, pretože život je tajomstvo. Ak by odpoveď existovala, život by nebol tajomstvom.

Na túto otázku neexistuje odpoveď, nemôže byť vyriešená. Nie je to hádanka, je to tajomstvo. A to je rozdiel medzi hádankou a tajomstvom. Nech je hádanka akokoľvek náročná, dá sa vyriešiť. Odpoveď na tajomstvo neexistuje – nie preto, že by bolo komplikované. Je veľmi jednoduché, no jeho podstatou je, že sa vyriešiť nedá.

Zotrvaťe pri svojej otázke. Buďte vnímaví, bdeli, nepátrajte, nesnažte sa nájsť odpoveď. Je to veľmi náročné, ale ak to dokážete, dá sa to zvládnuť. Ja som to zvládol. Rovnako to dokázali aj mnohí iní. Samotná pozornosť, ten oheň pozornosti otázku spáli. Žiara slnka pozornosti otázku roztopí, stratí sa, vyparí sa. Jedného dňa zistíte, že ste, ale otázka už nie je. Nie preto, lebo bola nahradená odpoveďou. Žiadna odpoveď neexistuje. Vy ste však už bez otázky. Vy bez otázky – to je odpoveď. Nie preto, že by ste boli schopní povedať, kto ste, takej otázke sa už iba zasmejete. Takáto otázka sa pre vás stane absurdnou. Je kladená úplne nesprávne. Teraz to však ešte nechápete, musíte sa pýtať. Musíte sa pýtať veľmi naliehavo. Kladte otázky, ale nežiadajte odpovede.

Toto je rozdiel medzi teológiou a duchovnom. Teológia vám dá odpoveď, duchovno vám dáva vnímavosť. Teológia ponúka odpovede. Pripravené, vyrobené, lesklé, dokonalé. Duchovno vám žiadnu odpoveď dať nemôže, iba pomáha preniknúť do hĺbky otázky. Čím hlbšie sa do otázky ponoríte, tým jasnejšie uvidíte, ako sa rozplýva a ako sa stráca. A keď sa otázka stratí, uvoľní sa vo vašom vnútri úžasná energia. Budete tam, bez otázky. A samozrejme, tam, kde nie je žiadna otázka, nie je ani myseľ. Mysleň je zdrojom otázok. Keď zmiznú otázky, zmizne myseľ a objaví sa čisté vedomie. Tak ako obloha bez mrakov, ako plameň bez dymu.

To je božské. To je stav Budhu, to je stav Krista. Nezabudnite, stále to opakujem, Budha nenašiel odpoveď, preto nikdy neodpovedá na najzákladnejšie otázky. Keď sa ho spýtate, či existuje Boh, neodpovie. Keď sa ho spýtate, čo sa stane, keď človek zomrie, vyhne sa odpovedi, začne rozprávať o niečom inom. Neodpovie na vašu otázku.

Nie je metafyzik, nie je filozof. Stretol sa s otázkou a otázka zmizla. Otázka sa stratila rovnako, ako sa stratí tma, keď zapálite sviečku, keď zažnete svetlo. Vneste do otázky viac bdelej pozornosti.

Vravíš: „Ja sám som otázka.“

Nádherné! Tak to má byť – všetky otázky

zredukujte do jednej základnej:

„Kto som?“ Nechodte okolo a nepýtajte sa:

„Kto stvoril svet?“ „Prečo vznikol svet?“

Otázky tohto druhu sú nezmyselné. Zamerajte sa na jedinú základnú a najpodstatnejšiu otázku: Kto som?

Kto? Nechajte svoje vedomie prenikať ako šíp čoraz hlbšie, hlbšie a hlbšie. S hľadaním odpovede sa neponáhľajte, pretože myseľ je prefíkaná. Ak budete netrpezliví a budete sa ponáhľať, ponúkne vám nepravú odpoveď. Mysieť vie citovať posvätné texty, je to diabol. Povie vám: „Áno, si Boh, si čisté vedomie, si absolútna pravda, si večná duša, nesmrteľná bytosť.“ Takéto odpovede môžu vaše hľadanie zničiť.

Ten, kto hľadá, musí byť pred pripravenými odpoveďami ostražitý. Sú dostupné, prichádzajú z každej strany. Vaša myseľ je ovplyvňovaná okolím. Dokonca tie odpovede dostávate ešte skôr, než sa sami spýtate.

Malé dieťa sa nepýta, kto je Boh, a aj napriek tomu dostáva odpovede, pôsobí naň jeho okolie. Nepýta sa, ešte nemá dôvod pýtať sa, no aj napriek tomu dostáva odpovede. Mnoho ľudí prechádza životom veriac v tieto odpovede a sami sa nikdy nepýtajú.

Ak nekladiete otázky, potom všetko, čo viete, je iba odpad. Vyhodte všetko toto svoje poznanie na smetisko, pretože poznatky v skutočnosti neexistujú, existuje iba poznanie. Neexistuje žiadna odpoveď, je iba stav vedomia, v ktorom sa pýtanie stráca. Je to čírosť, číre videnie a vnímanie, číry zrak, prenikanie ďalej a ďalej, ale vždy bez odpovede.

Existencia je taká rozsiahla a tajomná... A je dobre, že to tak je. Len si skúste predstaviť, akí by ste boli nešťastní, keby ste tú odpoveď dostali. Život by stratil zmysel, nestál by za nič. Práve vďaka tomu, že nedokázate odpoveď nájsť, má život nekonečný zmysel. Boh nie je odpoveď. Božskosť je stav bytia, v ktorom otázka neexistuje. Božskosť je stav mysle.

Zotrvať pri svojej otázke. Som tu, aby som vám v tom pomohol. Neponúkam vám žiadnu odpoveď, tých ste už dostali viac než dosť. Nebudem vás zaťažovať. Chcem vás naučiť, ako sa oslobodiť od odpovedí, ktoré ste si vstúpili do mysle. Otázky zrazu budú krištáľovo čisté. Budú autentické a budú vaše. Budú vychádzať z vášho najvnútornejšieho bytia.

Držte sa svojej otázky. Neodbiehajte sem a tam. Neponáhľajte sa. Buďte trpezliví. Dovoľte otázke, aby sa stala vašim stálym spoločníkom.

Toto je jediná náuka, ktorú učím. Náuka pýtania sa bez náhlenia sa za odpoveďou.

Je nádherné zotrvať pri svojej otázke, pretože odpovede mrzčia. Ničia nevinnosť, vašu čistú nevedomosť. Naplňajú myseľ slovami, teóriami, dogmami, výsledkom je strata vašej panenskej bytosti. Odpovede mrzčia. Otázka je čistá, nemrzáči. V skutočnosti vás očisťuje.

Svoju otázku pozorne vnímajte. Neznamená to, že sa musíte neustále pýtať: „Kto som?“ Nemusíte ju vyslovovať. Nechajte ju iba prítomnú ako dýchanie, ako vaše samotné bytie. Nechajte ju prítomnú, tichú, ale stálu. Buďte v očakávaní, ako v tehotenstve. Jedného dňa, keď budete so svojou otázkou žiť dostatočne dlho, začne sa postupne strácať. Začne sa strácať, ako keď ráno vyjde slnko a kvapky rosy sa postupne vyparia. Keď sa vedomie stane oňom, intenzívnym svetlom, otázka sa začne strácať.

A keď sa táto otázka úplne stratí, nebudete môcť povedať, kto ste, ale budete to vedieť. Nie je to poznatok, je to *poznanie*. Nebudete vedieť odpovedať, ale budete vedieť. Odpoveď budete vedieť odtancovať, vyjadriť úsmevom, budete ju žiť, ale nebudete ju vedieť vysloviť.

*Vždy, keď mám pocit, že nerobím to, čo by som mal,
alebo robím to, čo by som robiť nemal, keď mám pocit,
že by sa malo niečo rýchlo zmeniť, som ako ustráchaný
žiak, ktorý sa bojí, že ak nebude mať dobré známky,
vyhodia ho zo školy.*

Každý z nás bol takto vychovávaný. Všetko naše vzdelávanie, v rodine, v spoločnosti, na základnej škole, na strednej i vysokej škole v nás vyvoláva napätie. Toto základné napätie spôsobuje, že nerobíme to, čo by sme chceli robiť.

Zotrúva v celom vašom živote, prenasleduje vás ako nočná mora. Nikdy vám nedovolí uvoľniť sa, odpočívať. Ak sa uvoľníte, povie: „Čo to robíš? Nemáš odpočívať. Mal by si niečo robiť.“ A keď niečo robíte, povie: „Čo to robíš? Musíš si odpočinúť, je to potrebné, inak sa zblázniš. Veď si na pokračujú zrútenia.“

Ak robíte niečo dobré, povie: „Si blázon. Konaním dobra nezarobíš a ľudia ťa budú podvádzať.“ Ak robíte niečo zlé, povie: „Čo to robíš? Dláždiš si cestu do pekla, budeš za svoje činy trpieť.“ Nikdy vás nenechá na pokoji. Nech robíte čokoľvek, neustále vás súdi.

Toto neprestajné posudzovanie vám bolo implantované. Je to najväčšie nešťastie, aké ľudstvo má. Pokým z nás toto vnútorné posudzovanie a odsudzovanie nevykoreníme, nebudeme skutočnými ľuďmi, nebudeme schopní cítiť radosť a prežívať potešenie z našej existencie.

Nikto to za vás urobiť nemôže. Toto nie je problémom iba tých, ktorí sa pýtajú, ale celého ľudstva. Nezáleží na tom, v akej krajine ste sa narodili, ani k akému náboženstvu sa hlásite, či ste katolík, komunista, hinduista, moslim, džinista, budhista. Nezáleží na ideológii, podstata je stále rovnaká. Základom je vybudovať vo vás rozpoltenosť tak, aby jedna časť neprestajne odsudzovala tú druhú. Ak nasledujete prvú časť, tá druhá vás začne odsudzovať. Ste v neustálom vnútornom konflikte, v občianskej vojne.

Túto vojnu musíte zastaviť, inak premeškáte všetku krásu a dary života. Nikdy nebudete schopní sa od srdca zasmiať, nebudete schopní milovať a robiť veci naplno. Iba scelený človek dokáže rozkvitnúť. Vtedy príde jar a život sa naplní farbami, hudbou a poéziou.

Iba scelení môžete všade okolo seba cítiť prítomnosť božskosti. Paradoxom je, že rozpoltenosť vo vás vytvorili takzvaní svätci, kňazi a cirkvi. Kňaz je v skutočnosti najväčším nepriateľom pravého duchovna na zemi.

Držte si odstup od všetkých kňazov, sú chorobou ľudstva. Vyvolávajú v ľuďoch napätie a spôsobujú epidémiu neurózy. Táto neuróza je tak masívne rozšírená, že ju považujeme za samozrejmosť. Sme presvedčení, že práve

o tom je život. Myslíme si, že život je proste taký. Utrpenie, dlhé a trvalé. Bolestivá a mučivá existencia. Veľa kriku pre nič.

Ak sa pozrieme na náš takzvaný život, presne tak vyzerá. Nie je v ňom jediný kvet, žiadna pieseň vychádzajúca zo srdca, žiaden lúč božského potešenia.

Nie je žiadnym prekvapením, že sa inteligentní ľudia na celom svete pýtajú, aký je zmysel života. „Prečo by sme mali ďalej žiť? Prečo sme takí zbabelí a stále žijeme? Prečo nenájdeme trochu odvahy a neskoncujeme s týmto nezmyslom? Prečo by sme nemali spáchať samovraždu?“

Nikdy v minulosti si toľko ľudí na celom svete nemyslelo, že život nemá zmysel. Prečo sa to deje práve v tejto dobe? Nemá to nič spoločné s touto dobou. Mnoho storočí, najmenej päťtisíc rokov ubližujú kňazi ľudskej duši. Teraz to dosiahlo svoj vrchol.

Nejde o naše správanie, sme obeťami. Sme obeťami dejín. Ak by bol človek o čosi vnímavejší, ako prvú vec by spravil to, že by spálil všetky knihy o histórii. Zabudnime na minulosť, bola to nočná mora. Začnime od začiatku, ako keby sa práve zrodil Adam. Začnime opäť v raji. Nevinní, nezaťažení, neznečistení krutými kňazmi a ich názormi.

Kňazi sa vždy správali veľmi nesprávne, pretože vymysleli niečo, čo je pre nich nesmierne dôležité. Vymysleli, ako človeka rozpoltiť, vo vnútri rozdeliť a spraviť z neho schizofrenika, ktorého môžu ovládať. Rozpoltený človek je oslabený. Scelený človek má silu, silu vďaka ktorej vie prijímať výzvy, prežívať dobrodružstvo.

Jeden muž hľadal dobrú cirkev, ktorej by sa mohol stať členom, a našiel malý kostol, v ktorom si kongregácia predčítava s pastorom. Vraveli: „Neurobili sme to, čo sme mali urobiť, a urobili to, čo urobené byť nemalo.“

Muž sa posadil a s úľavou si povedal: „Chvalabohu, konečne som našiel svoj dav.“

Chodte do akéhokoľvek kostola a nájdete svoj dav, nájdete repliky svojho bytia. Jazyk bude možno trochu odlišný, rituály iné, ale základ bude rovnaký. Ten základ spočíva v tom, že celú ľudskú bytosť treba zredukovať na vnútornú občiansku vojnu.

Deň, keď zistíte, čo s vami kňazi urobili, bude dňom vášho precitnutia. Deň, keď sa zbavíte všetkých týchto nezmyslov, bude vašim dňom oslobodenia.

Robte to, čo vám radí vlastná prirodzenosť. Robte to, k čomu vás vedú prirodzené schopnosti. Nepočúvajte posvätné spisy, počúvajte iba vlastné srdce, to je jediný posvätný spis, ktorý vám odporúčam. Počúvajte ho veľmi pozorne a nikdy nebudete konať chybné. Ak ho budete počúvať, nikdy nebudete rozpoltení. Nasledovaním vlastného srdca sa začnete posúvať správnym smerom a nebudete pochybovať o tom, či robíte správne, alebo nesprávne.

Podstata nového ľudstva je ukrytá v jeho schopnosti vedome, bdelo a pozorne načúvať svojmu srdcu. Stále sa ním riadte a dajte sa viesť tam, kam povie. Áno, niekedy vás vtiahne do temnoty, ale nezabudnite, že práve tieto situácie sú potrebné na vaše vyzretie. Niekedy zídete z cesty, ale ani vtedy nezabudnite, že aj to je súčasťou rastu. Mnohokrát spadnete. Vstaňte, pretože práve to človeka posilňuje – keď spadne a opäť vstane. Tak sa človek stáva sceleným.

Neriadte sa pravidlami, ktoré k vám prichádzajú z okolia. Takéto pravidlá nie sú správne, pretože ich vytvárajú ľudia, ktorí vás chcú ovládať. Áno, na svete bolo niekoľko osvietených ľudí ako Budha, Ježiš, Krišna a Mohamed. Neodovzdali svetu pravidlá, ale svoju lásku. No po čase sa vždy nájdu žiaci, ktorí začnú vytvárať pravidlá správania. Keď majster odíde, je to ako keby zhaslo svetlo, zostanú stratení v temnote. Začnú vytvárať pravidlá, pretože zmizlo svetlo, vďaka ktorému videli. Jediné, čo môžu nasledovať, sú tie pravidlá.

Ježiš nasledoval šepot svojho srdca, ale kresťania to nerobia. Svoje srdce *nepočúvajú*. Sú len imitátori. A vo chvíli, keď začnete napodobňovať, urážate ľudstvo, urážate svojho Boha.

Nikdy nenapodobňujte, buďte vždy originálni. Nestaňte sa kópiou. Pretože práve kopírovanie sa deje na celom svete.

Ak ste originálni, život je ako tanec. A vy musíte byť originálni. Na svete nie sú dvaja rovnakí ľudia, preto sa môj spôsob života nemôže stať vašim.

Počúvajte šepot svojho srdca, pretože ono vám skutočne *našepkáva*. Srdce rozpráva tichým hlasom, nekričí.

Budha je Budha, Krišna je Krišna a vy ste vy. A nie ste horší než ktokoľvek iný. Vážte si sami seba, rešpektujte svoj vnútorný hlas a nasledujte ho.

A nezabudnite, že vám nemôžem zaručiť, že vás vždy povedie správne. Mnohokrát vás povedie zlým smerom, pretože pred otvorením tých

správnych dverí je klopanie na veľa nesprávnych. Tak to je. Keď príde- te k správnym dverám, nebudete schopní rozpoznať, že práve ony sú tie správne.

Nevynakladajte úsilie na veľké očakávania, výsledkom úsilia je vyvrcho- lenie rastu. Tak neváhajte a príliš sa netrápte tým, že niečo možno robíte nesprávne. Toto je jeden z problémov, ľudia sú učení, aby nerobili veci ne- správne, preto váhajú, majú obavy a strach, aby niečo neurobili zle, a práve preto nakoniec ustrnú. Nevedia sa pohnúť, pretože by sa mohlo stať niečo nesprávne. Stávajú sa z nich skaly, stratia svoju pohyblivosť.

Ja vám vravím, robte toľko chýb, koľko môžete, ale pamätajte si ich, aby ste ani jednu nezopakovali. Budete postupne rásť. Súčasťou slobody je blú- denie, súčasťou vašej dôstojnosti je ísť aj proti Bohu. Niekedy je krásne po- stavať sa Bohu. Iba tak budete mať chrbtovú kosť. Na svete sú milióny ľudí bez chrbtovej kosti.

Pre to, čo vravím, sa mnoho ľudí hnevá. Nedávno sem prišiel jeden novi- nár. Prišiel, aby získal informácie o tom, čo sa tu deje, a vypočul obe strany. Ľudí, ktorí sem chodia, aj tých, ktorí sú proti. Obišiel mesto, hovoril s poli- cajtmi a stretol sa so starostom Puny. A to, čo mu starosta povedal, bolo na- ozaj nádherné. Milujem to.

Povedal: „Tento muž je taký nebezpečný, že by mal byť z Puny vyhnaný, a to nielen z Puny, ale aj z Indie, a nielen z Indie, ale z celého sveta!“

Milujem jeho slová. Začal som o nich premýšľať. Kam by ma mohli zo sveta vyhnať? To je skutočne výborný nápad! Ak túto výzvu zvládnem, veľmi rád pôjdem.

Prečo je všade tak veľa hnevu? Prečo majú takú zlosť? Má to dôvod, a to veľmi racionálny. Ja sa vám totiž snažím ponúknuť úplne nový spôsob du- chovného života a ak by moja idea uspela, museli by všetky predchádzajúce vízie odísť.

Nepočúvajte ľudí, keď vám vravia: „Toto je správne a toto nesprávne.“ Život nie je presne daný. To, čo je dnes považované za správne, už zajtra byť nemusí a naopak. Život sa nedá škatuľkovať, nemôžete ho oblepiť nálepkami správne – nesprávne. Život nie je lekárneň, v ktorej sú všetky fľaštičky ozna- čené nálepkami a vy presne viete, čo v nich je. Život je tajomstvo. V jednej chvíli vám niečo sedí, takže je to správne. Za chvíľu pretečie Gangou toľko vody, že vám to už nesesí, takže to zrazu správne nie je.

Áká je definícia toho, čo je správne? Správne je všetko, čo je v súlade s existenciou, a nesprávne je to, čo s ňou v súlade nie je. Buďte neustále bdeli a pozorní, pretože práve o tom sa rozhoduje v každom okamihu. Nemôžete byť závislí od pripravených odpovedí na otázky, čo je a čo nie je správne. Od tých sú závislí iba hlupáci, pretože v takom prípade nemusia byť inteligentní. Keď už viete, čo je a čo nie je správne, môžete zahodiť zoznam, ktorý aj tak nie je príliš dlhý.

Židia majú jednoduché desatoro, podľa ktorého vedia, čo je správne a čo nesprávne. No život sa nepretržite mení. Ak by sa Mojžiš vrátil, neverím, že by dal ľuďom rovnaké desatoro, nemohol by. Ako by to bolo možné po tritisisť rokoch? Musel by vymyslieť niečo nové.

Moje osobné poznanie je, že nech sú desatora akékoľvek, prinášajú ľuďom iba problémy, pretože vo chvíli, keď ich dostanú, sú už zastarané. Život sa hýbe príliš rýchlo, nie je statický, je dynamický. Život nie je stojatá voda akéhosi bazéna, je to prúdiaca Ganga. V dvoch momentoch nie je nikdy rovnaká. Takže v jednej chvíli môže byť niečo správne a v druhej nesprávne.

Čo s tým? Jedinou možnosťou je bdelať pozornosť, pretože iba vďaka nej si ľudia uvedomia, že sami rozhodujú o tom, ako budú reagovať na životné zmeny.

Rozpoviem vám jeden starý zenový príbeh. Blízko seba stáli dva kláštory, ktorých predstavení boli stálymi súpermi. Obaja boli takzvaní majstri, ale v skutočnosti boli kňazmi, ktorí sa navzájom tak neznášali, že zakázali svojim žiakom, aby sa čo i len pozreli na susediaci kláštor.

Každý z kňazov mal svojho žiaka, ktorý mu pomáhal, nosil veci a vybavoval všetko potrebné. Kňaz z prvého kláštora povedal svojmu pomocníkovi: „Nikdy sa nerozprávaj s tým druhým chlapcom. Títo ľudia sú nebezpeční.“

No chlapci sú chlapci. Jedného dňa sa obaja stretli na ceste a chlapec z prvého kláštora sa pýta toho druhého: „Kam ideš?“

On na to: „Kamkoľvek ma nohy zavedú.“ Určite počúval v kláštore slávne zenové príbehy, pretože odpovedal: „Kam ma nohy zavedú.“ Úžasný výrok. Čisté tao.

No prvý chlapec bol odpoveďou zarazený a nevedel, ako má reagovať. Frustrovaný, nahnevaný a tiež s pocitom viny, pretože jeho majster povedal, aby sa s týmito ľuďmi nerozprával. Títo ľudia sú vraj naozaj nebezpeční. To mala byť odpoveď? – uvažoval. Ponižil ma.

Zašiel teda za svojím majstrom a povedal mu, čo sa stalo. „Je mi veľmi ľúto, že som sa s ním rozprával. Máte pravdu, títo ľudia sú nebezpeční. Čo je to za odpoveď? Spýtal som sa ho, kam ide. Obyčajnú zdvorilostnú otázku. A vedel som pritom, že ide na trh, presne tak ako ja. No on odpovedal: ‚Kam ma nohy zavedú.‘“

A majster mu odvetil: „Varoval som ťa, ale ty si ma nepočúval. Zajtra sa postavíš na rovnaké miesto a keď príde, spýtaš sa ho, kam ide. A keď opäť odpovie to isté, budeš tiež filozof. Povieš: ‚A čo ak by si nemal nohy? Pretože duša nemá telo, a tak ju nohy nemôžu niesť. Čo na to asi odpovie?‘“

Chlapec sa na stretnutie pripravil a celú noc si opakoval, čo má na druhý deň povedať. Zavčas rána išiel na rovnaké miesto. V rovnakom čase videl prichádzať chlapca. Chlapec z prvého kláštora bol šťastný, pretože teraz mohol druhému chlapcovi ukázať, čo je to filozofia. A tak sa spýtal: „Kam ideš?“ A čakal...

No chlapec z druhého kláštora povedal: „Idem na trh po zeleninu.“

A čo teraz s naučenou filozofiou?

Život je už taký. Nemôžete sa naň pripraviť. Je krásny svojou tajomnosťou, vždy nás zastihne nepripravených, vždy niečím prekvapí. Ak máte oči, vidíte, že každý okamih je prekvapením a vopred pripravené odpovede sú nanič.

Všetky staré náboženstvá nás zásobujú vopred pripravenými odpoveďami. Manu dal ľuďom prikázania, Mojžiš dal ľuďom prikázania, a tak to šlo ďalej a ďalej.

Ja vám žiadne prikázania nedám. Už samotné slovo prikázanie je zlé. Prikazovať niekomu znamená ponížiť ho na otroka. Ja vám príkazy nedávam, nemusíte počúvať ani mňa, ani nikoho iného. Ja vás učím základný zákon života. Počúvajte svoje vlastné ja, buďte sami sebe svetlom, nasledujte toto svetlo a vaše problémy sa stratia. Potom bude všetko, čo urobíte, správne a všetko, čo neurobíte, jednoducho nebolo potrebné urobiť.

A nezabudnite, neobzerajte sa stále späť, pretože život sa mení. Zajtra si možno poviete, že ste včera urobili niečo nesprávne. Včera to nebolo zlé, aj keď dnes to tak môže pôsobiť. Nie je vôbec potrebné, aby ste sa obzerali späť, život ide vpred. Napriek tomu je stále veľa šoférov, ktorí sa pozerajú do spätného zrkadla. Hýbu sa vpred, ale pozerajú sa vzad. Ich život sa mení na katastrofu.

Pozerajte sa vpred. Cesta, ktorú ste prešli, je už za vami, nestarajte sa o ňu. Nezaťažujte sa zbytočne minulosťou. Sú to uzavreté kapitoly, ktoré už máte prečítané, nie je potrebné sa k nim znova a znova vracieť. Nikdy nesúďte čokoľvek z minulosti pomocou novej perspektívy, pretože nové je nové. Nepochopiteľne nové. Staré bolo správne vo svojom vlastnom kontexte a nové je správne v tom súčasnom. Oba sú neporovnateľné.

To, čo sa vám snažím vysvetliť, je: zbavte sa pocitu viny. Pretože byť vinný znamená žiť v pekle. Vo chvíli, keď sa zbavíte viny, spoznáte sviežosť kvapiek ranej rosy trblietajúcich sa v rannom svetle, sviežosť lotosových lístkov na jazere, jas hviezd na nočnej oblohe. Vo chvíli, keď sa zbavíte viny, život sa zmení od základov. Budete oveľa žiarivejší a jasnejší. Nohy sa vám roz-tancujú a srdce bude spievať tisíce piesní.

Takýto život je životom sannjásina, je to život radosti, božský život. Žiť život s pocitmi viny znamená byť zneužívaný kňazmi.

Utečte z väzenia, hinduistického, kresťanského, moslimského, džinistického, budhistického, komunistického. Utečte z väzenia, zbavte sa všetkých ideológií, pretože ideológie vám ponúkajú vopred pripravené odpovede. Ak položíte komunistovi otázku, skôr, ako vám odpovie, pozrie sa do *Kapitálu**. Rovnako to bude aj s hinduistom, najskôr sa pozrie do *Bhagavadgíty***.

Kedy začnete používať vlastné vedomie? Kedy? Ako dlho plánujete zotrvať v mŕtvej minulosti? Bhagavadgíta vznikla pred piatimi tisícami rokov, odvtedy sa život radikálne zmenil. Ak si ju chcete prečítať, čítajte ju ako krásnu literatúru, nijako inak. Je to krásna literatúra, je to prekrásna poézia, ale nie sú v nej výroky, ktoré by ste mali nasledovať, ani pokyny, ktoré by ste mali plniť. Čítajte ju ako dar minulosti, ako dar veľkého básnika Vjásu***.

Neprijmite ju však ako svoje pravidlá, už dávno nie sú aktuálne.

Všetko stráca svoju platnosť, pretože život nie je vymedzený. Pokračuje ďalej a ďalej. Prekračuje všetky hranice, všetky vymedzené línie, život je

* Celoživotná práca nemeckého filozofa Karla Marxa považovaná za „bibliu komunizmu“. (pozn. prekl.)

** Jedna z najvýznamnejších posvätných kníh hinduizmu, považovaná za „bibliu hinduizmu“. (pozn. prekl.)

*** Veda Vjása, celým menom Šrí Kršna Dvaipájana Vjása, autor svetoznámej Mahábháraty. (pozn. prekl.)

nekonečný proces. *Bhagavadgíta* je poslednou bodkou, *Korán* je poslednou bodkou, ale život k bodke nikdy nedospeje. Nezabudnite na to.

A pripomínajte si to.

Jediný bod, vďaka ktorému je možné zostať v kontakte so životom a nezaostávať za ním, je srdce nezaťažené vinou, srdce plné nevinnosti. Zabudnite na všetko, čo vám kedy tvrdili, že máte a nemáte robiť, nikto za vás nemôže rozhodovať.

Vyhýbajte sa pokrytcom, ktorí rozhodujú namiesto vás. Vezmite opraty do vlastných rúk. Iba vy jediní môžete rozhodovať. Vďaka tomuto rozhodovaniu sa zrodí vaša duša. Ak za vás rozhodujú iní, vaša duša spí a je otupená. Keď začnete rozhodovať sami za seba, budete oveľa bystrejší. Rozhodovať znamená riskovať. Je pravdepodobné, že urobíte chybu, kto vie? Je to riziko. Kto z nás vie, čo bude nasledovať? Pri tomto riziku nemáte žiadnu záruku.

V prípade vecí, ktoré poznáte, záruku máte. Riadili sa tým milióny ľudí. Ako sa môže toľko veľa ľudí myliť? Je to záruka. Ak povie toľko veľa ľudí, že je to správne, tak to správne musí byť.

Logika života je však iná. Môžete si byť istí, že ak sa určitou vecou riadi príliš veľa ľudí, nie je správna. Pretože toľko veľa ľudí nie je osvietených, ani nemôže byť. Väčšinu tvoria hlupáci, úplní hlupáci. Buďte pred tou väčšinou ostrážiti. Ak toľko ľudí niečo nasleduje, je to jasným dôkazom toho, že ide o voľačo nesprávne.

Pravdu spoznajú jednotlivci, nie dav. Počuli ste už niekedy o dave, ktorý dosiahol osvietenie? Pravdu spoznajú jednotlivci – Tilopa, Atiša, Nanak, Kabír.*

Pravdu spoznajú len jednotlivci.

Ak chcete spoznať skutočnú pravdu, buďte nimi aj vy.

Riskujte toľko, koľko bude potrebné, prijmite výzvy, pretože vďaka nim budete bystrí a inteligentní.

Pravda nie je viera, je to dokonalá inteligencia. Je to odkrytie skrytých zdrojov života, vtedy vaše vedomie prežije osvietenie. No aby sa tak stalo, musíte na to vytvoriť priestor. A tým priestorom je prijatie seba samého takého, akým je. Neodmietajte, nebuďte rozpoltení, necíťte vinu.

* Tilopa bol známym tantrickým liečiteľom, autorom mahámudry. Atiša bol indický učenec, ktorý odišiel do Tibetu, kde zreformoval budhizmus. Nanak bol jedným z najznámejších guruov a Kabír bol indickým mystikom, básnikom a svätcom. (pozn. prekl.)

Tešte sa! A stále si to opakujte, tešte sa tomu, akí ste.

Vždy sa bojím zostať sama, pretože v samote premýšľam, kto som. Mám pocit, že ak preniknem hlbšie, zistím, že nie som osoba, ktorú poznám dvadsaťšesť rokov, ale bytosť, ktorá bola prítomná v okamihu zrodenia a tiež chvíľu pred ním. Z akéhosi dôvodu ma to neuveriteľne desí. Mám pocit, že nie som normálna, a preto sa radšej z dôvodu vlastnej bezpečnosti zaoberám vonkajšími vecami. Kto som a prečo cítim ten strach?

Tento strach nie je iba tvoj, rovnaký strach majú všetci. Pretože nikto nie je taký, akého ho chce existencia mať. Spoločnosť, kultúra, náboženstvo, vzdelanie, toto všetko sa spriahlo proti nevinnému dieťaťu. Títo všetci majú moc. Dieťa je bezmocné a závislé, takže čokoľvek s ním chcú urobiť, podarí sa im to. Žiadnemu dieťaťu nedovolia vyrastať tak, ako mu bolo dané osudom. Celé ich úsilie je nasmerované k jednému cieľu – urobiť z človeka nástroj.

Ktovie, či by sa dieťa vyrastajúce prirodzene dalo zneužívať na osobné záujmy iných. Spoločnosť nie je pripravená na takéto risk. Schytí dieťa a začne ho modelovať do podoby, akú potrebuje. V podstate zabije jeho vlastnú dušu a dá mu falošnú identitu, ktorej už nikdy nebude chýbať duša a vlastné bytie. Falošná identita je iba náhrada. Je užitočná iba v dave ľudí, ktorí mu ju dali. Vo chvíli, keď ste sami, začne všetko falošné odpadávať a potlačované sa začne ozývať. Preto sa človek bojí zostať sám.

Nikto nechce byť sám. Každý chce patriť k nejakému spoločenstvu a nie iba k jednému, ale k viacerým. Človek je súčasťou náboženskej skupiny, politickej strany, Rotary* klubu.

Okrem veľkých sú aj ďalšie menšie skupiny, ku ktorým sa dá patriť. Niekto potrebuje oporu spoločnosti dvadsaťštyri hodín denne, sedem dní v týždni, pretože bez nej nedokáže žiť. Vo chvíli, keď je sám, začína mať nepríjemný pocit. Presne k tomuto smeruje tvoja otázka. Celých dvadsaťšesť

* Spoločenstvo vedúcich osobností rôznych profesií s podobnými hodnotami a ideálmi, ktoré sa snaží pomáhať pri uskutočňovaní dobrých cieľov. (pozn. prekl.)

rokov si verila, že si niekto, určitá osoba, ale zrazu vo chvíli samoty začínaš cítiť, že ňou nie si. To vytvára strach: Kto teda si?

A ak niečo potláčaš dvadsaťšesť rokov, chvíľu trvá, kým sa pravá podstata prejaví.

Priepasť medzi týmito dvoma stavmi nazývajú mystici „temnou nocou duše“. Je to veľmi výstižné. Už viac nie si falošná osoba, ale stále nie si ani tá skutočná. Sme niekde zaseknutí, stále nevieme, kto sme.

Hlavne na Západe (autorka otázky je zo Západu) je problém ešte zložitejší. Pretože Západ nevymyslel žiadnu metódu, ktorá by objavila pravú podstatu. Západ nepozná meditáciu. Meditácia je iba pomenovaním stavu, keď je človek sám, v tichosti a čaká na prejavenie pravej podstaty. Nie je to činnosť, je to pokojné uvoľnenie, pretože všetko, čo „robíte“, vychádza z vašej falošnej identity. Vychádzala z nej všetka činnosť po celých tých dvadsaťšesť rokov, bol to falošný zvyk.

A zvyky zomierajú veľmi dlho.

V Indii žil známy mystik, Eknath. Raz sa vybral spolu so svojimi žiakmi na svätú púť, ktorá mala trvať tri až šesť mesiacov. Prišiel za ním jeden muž, padol mu k nohám a povedal: „Viem, že nie so hoden. Ty to vieš tiež, každý ma pozná. Viem však, že tvoj súcit je väčší ako moja úbohosť. Prosím, prijmi ma medzi svojich žiakov, ktorí s tebou odchádzajú na svätú púť.“

Eknath odpovedal: „Si zlodej, nie obyčajný zlodej, si majster medzi zlodejmi. Napriek tomu, že to o tebe všetci vedia, nikdy ťa nechytily. Rád ťa so sebou zoberiem, ale musím tiež myslieť na tých ďalších päťdesiat ľudí, ktorí so mnou pôjdu. Musíš mi sľúbiť, nežiadam nič viac, že počas tých troch až šiestich mesiacov, keď budeme na púti, nebudeš kradnúť. Potom to už bude na tebe. Keď sa vrátíme nazad domov, budeš od sľubu oslobodený.“

Muž mu odpovedal: „Som pripravený tento sľub dodržať. Som ti nesmierne vďačný za tvoj súcit.“

Ostatných päťdesiat ľudí však jeho sľubu neverilo. Veriť zlodejovi? No Eknathovi nemohli nič povedať, pretože majster bol on. Púť sa začala a už počas prvej noci vznikol problém. Ráno nastal veľký rozruch. Niekomu chýbal plášť, niekomu košeľa, niekomu peniaze. Ľudia kričali: „Kde sú moje peniaze? Kde je môj plášť?“ Každý vravel majstrovi: „Už od samého začiatku sme nemali dobrý pocit z rozhodnutia vziať s nami tohto zlodeja. Je to doživotný zvyk.“ Potom začali hľadať a zistili, že veci nikto neukradol. Zmiznuté

peniaze sa našli vo vaku niekoho iného. Rovnako aj stratený plášť. Všetko sa našlo, ale bol to zbytočný problém a dialo sa to každé ráno! Nikto nevedel, čo to má znamenať. Určite to nebol zlodej, pretože v skutočnosti vlastne nič nezmizlo.

Tretiu noc nešiel majster spať, aby zistil, čo sa deje. Uprostred noci sa zlodej zobudil a len tak zo zvyku začal premiestňovať veci z miesta na miesto. Majster ho zastavil a povedal: „Čo to robíš? Zabudol si na sľub, ktorý si mi dal?“

Muž mu odpovedal: „Nie, nezabudol som. Nič nekradnem! No nesľúbil som ti, že nebudem premiestňovať veci z miesta na miesto. Za šesť mesiacov budem opäť zlodejom. Musím trénovať. Prosím, pochop, že je to doživotný zvyk a ja sa ho neviem zbaviť len tak zo dňa na deň. Daj mi čas. Mal by si chápať môj problém. Za tri dni som neukradol jedinú vec. Ja sa vlastne postím. Je to iba náhrada, aby som mal čo robiť. V takomto čase uprostred noci vždy pracujem, je pre mňa veľmi ťažké iba tak ležať v posteli. Som hore a okolo mňa spí toľko hlupákov. Nikomu nespôsobujem žiadnu škodu. Ráno svoje veci všetci nájdú.“

Eknath povedal: „Si zvláštny človek. Každé ráno sa pozeráš na zmätok. Hodinu až dve strácame tým, že zisťujeme, kam si veci popremiestňoval. Každý musí otvoriť svoj vak a zisťovať, komu veci patria.“

Zlodej odpovedal: „Túto výsadu mi musíš udeliť.“

Dvadsaťšesť rokov falošnej identity. Dali vám ju ľudia, ktorých ste milovali, ktorých ste rešpektovali, ktorí vám zámerne nikdy neškodili. Ich úmysly boli dobré, ale nekonali vedome. Chýbala im vedomá pozornosť. Vaši rodičia, vaši učitelia, kňazi, politici nekonajú vedome, konajú bez vedomia. A aj tie najlepšie úmysly sa v rukách nevedomých menia na jed.

Preto osamote cítite strach, falošná identita sa začína strácať. Tá skutočná však potrebuje trochu viac času. Stratili ste ju pred dvadsiatimi šiestimi rokmi, musíte si preto uvedomiť, že treba prekonať dvadsaťšesťročnú priepasť.

V strachu si vravíte: „Strácam samu seba, moje zmysly, môj rozum, všetko.“ Pretože túto osobnosť vám dali iní. A naozaj to pôsobí, akoby ste strácali rozum. Začnete hneď niečo robiť, aby ste na to prestali myslieť. Ak nemáte okolo seba žiadnych ľudí, musíte sa aspoň niečím zamestnať, aby sa falošná identita nezačala strácať.